

Gestió cinegètica del *Rupicapra pyrenaica pyrenaica* a la Reserva Nacional de Caça del Cadí.

Gestió pública vs. Gestió privada

C. Bergnes*, A. Bravo*, S. Hidalgo*, M. López*

*4rt curs Grau Ciències Ambientals, Universitat Autònoma de Barcelona, 08193 Barcelona, Espanya

INFORMACIÓ DE L'ARTICLE

Data d'elaboració: 10/06/2016
Data d'entrega: 16/06/2016

KEYWORDS:

Isard, Gestió Cinegètica
RNC (Reserva Nacional de Caça)
Vall d'Alinyà
Pestivirus
Controvèrsia
Departament General del Medi
Natura Biodiversitat (D.G.M.N. i B.)

TUTORS:

Dr. Martí Boada
Cinthia Pereira
Josep Antoni Pujantell
David Molina

ABSTRACTE

La població d'isards es troba en quatre zones del territori de la Península Ibèrica, essent Catalunya una d'elles, concretament en la major part del Pirineu Axial i algunes zones del Prepirineu. La Reserva Nacional de Caça del Cadí es va crear l'any 1966 principalment per la seva gestió i protecció de l'espècie amb la finalitat d'assegurar la viabilitat d'aquesta. Des de la implantació d'aquesta figura de gestió cinegètica, la població ha presentat sempre una tendència positiva al creixement exceptuant l'any 2004 on hi va haver-hi l'afectació d'una malaltia epizoòtia anomenada "virus de la frontera". Actualment la població torna a presentar una evolució positiva després de l'aturada de l'activitat cinegètica durant 4 anys.

Entorn a la gestió que duu a terme l'administració hi ha una gran controvèrsia d'interessos i beneficis econòmic entre els diferents actors que conformen l'activitat cinegètica. Actualment, s'observa una tendència dels propietaris a la necessitat de disgregar-se de la Reserva creant vedats de caça privats per tal d'augmentar el benefici propi entorn l'activitat cinegètica de l'espècie.

1. Introducció

Les Reserves Nacionals de Caça són territoris amb uns límits geogràfics ben definits i sotmeses a un règim cinegètic especial per tal de promoure, conservar i protegir certes espècies de fauna i així, poder fer-ne un aprofitament sostenible.

Abans de la creació d'aquesta, el Cadí presentava una població de 60 exemplars.

El territori de la RNC del Cadí és una zona idònia per el desenvolupament de l'espècie *Rupicapra pyrenaica pyrenaica* per la seva altitud i ambient rocallós.

A la finca d'Alinyà, propietat de la Fundació Caixa la Pedrera i inclosa a la RNC del Cadí es troba una població estable de l'espècie. Aquesta zona al trobar-se prop d'un vedat de caça privat, ha sigut de gran interès per l'estudi.

Actualment l'òrgan competent en l'activitat cinegètica i la seva gestió a la RNC del Cadí és el Departament General del Medi Natural i Biodiversitat, tot i que en la gestió també hi participa la Junta Consultiva elaborant un pla cinegètic per determinar el nombre de permisos i categories disponibles per caçar.

En quant a la gestió privada del vedat El Call d'Odèn, aquest es realitza el seu propi Pla d'Aprofitament Cinegètic a partir d'una plantilla extreta del D.G.M.N i B.

Els censos en aquestes àrees privades els realitza el propietari contractant a professionals independents de la RNC.

Un punt crític de la gestió a la RNC del Cadí va ser durant el període d'afectació del pestivirus, des del 2004 on hi havia una població de 2.363 exemplars decreixent a una població de 938 exemplars al 2006.

En l'estudi, es realitza per una banda un anàlisi demogràfic de la població d'isards a la RNC a partir de les seves fluctuacions i emfatitzant a la Vall d'Alinyà. Per un altre banda, es duu a terme un anàlisi dels permisos atorgats per la caça, els beneficis econòmics obtinguts a partir d'aquesta i per una síntesi sobre la percepció humana d'aquesta activitat entorn l'espècie estudiada.

1.1. Hipòtesi

La gestió de la Reserva Nacional de Caça del Cadí afavorirà a la conservació i/o al creixement poblacional de l'espècie *Rupicapra pyrenaica pyrenaica*.

1.2. Objectius

Realitzar una valoració sobre com es realitza la gestió pública a la RNC del Cadí i privada a El Call d'Odèn de l'activitat cinegètica entorn l'espècie *Rupicapra pyrenaica pyrenaica*.

Objectius específics:

- Estudiar la situació de la població dels isards a la RNC del Cadí emfatitzant a la Vall d'Alinyà.
- Conèixer la percepció dels diferents actors implicats en la temàtica del projecte en vers la gestió cinegètica de l'isard.
- Preveure com afectaria la gestió privada al futur de la RNC.

2. Metodologia

El projecte s'ha dut a terme a la zona de la RNC del Cadí, situat a les províncies de Lleida i Barcelona. S'ha seguit una metodologia dividida en quatre fases:

- Recerca bibliogràfica de l'espècie *Rupicapra pyrenaica pyrenaica*, del seu hàbitat i de la seva gestió cinegètica a través d'articles, notícies i llibres.
 - Conèixer l'hàbitat de l'espècie i realitzar albiraments in-situ. Es va realitzar un recorregut des de Llobera pel Coll de Marcús fins a Prat Major i a Coll de Pal es va fer una recollida de copròlits i albirament de petjades.
- La recollida de copròlits d'altres espècies de la zona serveix per a la identificació de la fauna salvatge amb la qual conviu l'espècie objecte d'estudi i per a la realització d'un mostrari.
- Obtenció de dades qualitatives i dades quantitatives obtingudes a través de les actes realitzades per la Junta Consultiva. A partir d'aquestes, s'han obtingut els censos de l'espècie per tal de conèixer la seva demografia a la RNC del Cadí i a la Vall d'Alinyà i, el nombre i categoria dels permisos atorgats en les diferents temporades de caça com la procedència del caçador.

En quant a les dades qualitatives, s'han realitzat una sèrie d'entrevistes als diferents actors que intervenen en l'activitat cinegètica per conèixer la

percepció humana sobre aquesta i les diferents visions.

Per una banda, es va realitzar una entrevista a un expert en patologies de fauna salvatge per conèixer les característiques biològiques de l'espècie i l'afectació del pestivirus sobre la població.

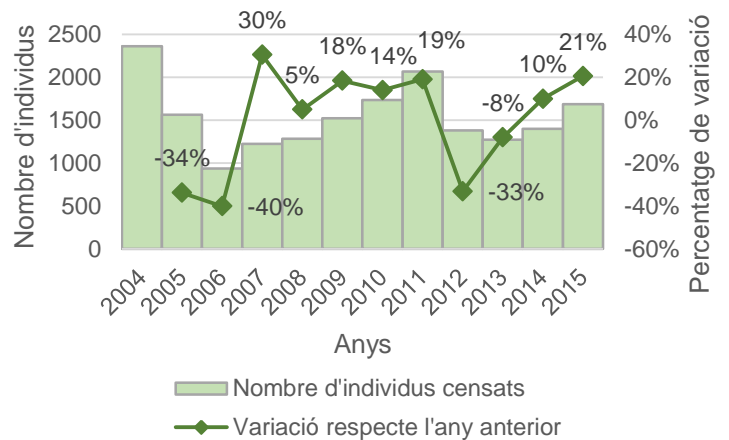
D'altra banda, es va realitzar una entrevista al ex Director de la RNC del Cadí, actualment director del Parc Natural del Cadí-Moixeró, per tal de conèixer el funcionament de la gestió cinegètica i la visió administrativa i una entrevista a un agent rural de la RNC del Cadí encarregat de la vigilància i els censos de la zona de la Vall d'Alinyà, per tal de conèixer la visió d'un treballador expert en aquesta espècie atès que hi treballa des de fa 30 anys aproximadament. També es va entrevistar a dos caçadors locals per obtenir coneixement sobre la seva visió en la gestió pública que es duu a terme en el territori i l'opinió que tenen sobre la gestió privada.

Finalment, per valorar la gestió privada, es va entrevistar als propietaris de El Call d'Odèn per conèixer els motius de la disgregació de la RNC del Cadí.

- Tractament de les dades extretes de les actes i realització d'un petit anàlisi dels beneficis econòmics per conèixer la importància de l'espècie dins de la RNC del Cadí. A partir de les entrevistes es realitza un anàlisi de la controvèrsia que implica l'activitat cinegètica d'aquesta espècie coneixent els diferents interessos de cada actor i els avantatges o inconvenients que veuen en front la gestió.

3. Resultats i discussió

3.1. Evolució demogràfica a la RNC del Cadí

Gràfic 1: Evolució demogràfica de l'isard i variació percentual respecte l'any anterior a la RNC del Cadí. Font: SOS Isards.

En el gràfic 1, a partir de l'any 2005 s'observa una gran davallada de la població a causa del pestivirus.

L'any 2006 es van portar 100 exemplars vius d'isard aleatòriament a la Facultat de Veterinària de la UAB per estudiar el pestivirus. Pot ser que aquets individus no foren censats i per tant els resultats de l'any següent es veiessin esbiaixats.

Arran de la diagnosi dels possibles impactes del pestivirus en la població d'isards, es va decidir, anular el pla d'aprofitament cinegètic, per tant es pot evidenciar com el brot d'aquesta malaltia suposa un perill per la viabilitat de l'espècie, un paràmetre a tenir en compte cada any, ja que aquesta pot tornar a brotar.

Al gràfic 1 s'observa com aquesta prohibició dóna més temps a l'estabilització de la població sense assolir el mateix nombre d'individus d'abans del pestivirus.

A partir del 2008 fins el 2011 la població d'isards a la zona del Cadí es manté bastant constant sense decreixer dràsticament, fet que confirma que hi ha una recuperació de la població en vers el virus de la frontera.

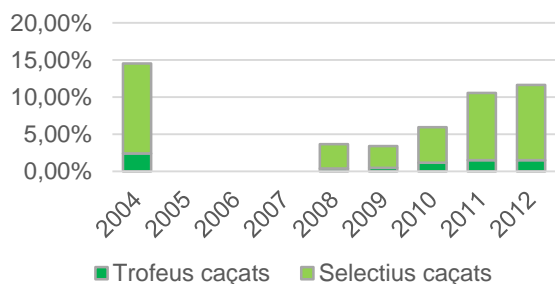
L'any 2011 la població torna a decreïxer dràsticament, segons les actes d'aquell any el descens és dona per la independització de la finca de El Call d'Odèn de la RNC del Cadí. Aquest fet provoca que la finca passi d'una gestió pública a una gestió privada. Aquesta part del territori és una zona molt rica en isards i és on es troben gran part dels ramats d'Odèn, Cambrils, Alinyà i port del Compte, atès que és un terreny de solana amb suficient pastura i condicions òptimes per a l'espècie.

S'ha de tenir en compte també, el comportament de la fauna salvatge, que pot anar fent fluctuacions pel territori i no trobar-se en les rutes de cens en el moment d'aquest.

3.2. Pressió cinegètica

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Permisos trofeu local	18	-	-	-	5	5	8	7	6
Permisos trofeu local (guardes jubilats)	-	-	-	-	-	2	0	-	-
Permisos trofeu autonòmic	6	-	-	-	-	-	-	7	2
Permisos trofeu propietari	29	-	-	-	-	-	10	13	12
Permisos trofeu nacional	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Permisos trofeu europeu	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Permisos selectiva local	255	-	-	-	42	-	65	65	42
Permisos selectiva local propietaris	-	-	-	-	-	-	10	75	54
Permisos selectiva autonòmica	32	-	-	-	-	45	6	47	44
Permisos trofeu (reservats DGMN)	-	-	-	-	-	-	2	1	1
Permisos selectiva (reservats DGMN)	-	-	-	-	-	-	2	-	-
TOTAL	344	-	-	-	47	52	103	218	161

Taula 1: Evolució dels permisos atorgats per categories i procedència. Font: SOS Isards.

Gràfic 2: Evolució del percentatge d'individus caçats respecte els individus censats, dividits en les dues tipologies de caça, selectiva i local. Font: SOS Isards

A l'any 2004 l'activitat cinegètica encara es duia amb normalitat, observant-se una elevada quantitat de permisos de trofeu. Aquest va ser l'any abans de l'afectació produïda pel pestivirus. A més, el nombre de permisos atorgats per la caça d'individus selectius és 4 vegades major en proporció als anys posteriors.

Al 2008 es torna a reprendre el Pla d'Aprofitament Cinegètic degut a que el pestivirus en aquest any ja era pràcticament nul i hi havia una població estable d'isards, atès que el cens de primavera-estiu de 2007 es va apreciar una forta recuperació de l'espècie, principalment en el creixement de cabrits. Tanmateix es va optar per donar permisos pràcticament a nivell local selectiu per veure si la caça podria alterar negativament a la població d'aquesta espècie en els pròxims anys i es va passar dels 344 permisos que es donaven abans de l'aparició de la malaltia a 47 en total, com s'observa a la *taula 1*.

En la temporada 2009/2010 es van augmentar un 18% els permisos donat que la població d'isards va mostrar un petit increment de la població i una recuperació en nous sectors de la Reserva així com un bon nombre de cries. Aquest any s'opta també per una caça local pràcticament selectiva tot i que s'amplien de 5 a 7 els permisos de trofeu com s'observa a la *taula 1*, també es decideix augmentar els permisos de caça donant 6 permisos selectiva autonòmica.

L'any 2010 es va decidir augmentar la caça a causa de l'increment del 15% de la població respecte el 2009, l'augment és d'un 4%

aproximadament respecte els censos i l'any anterior.

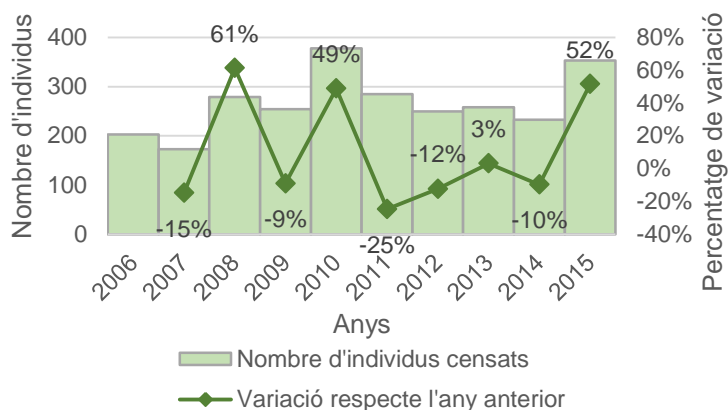
Per la temporada de 2011/2012 considerant-se la població recuperada, i per tal d'evitar una sobrepoblació es preveu aplicar un aprofitament cinegètic del 13%, donant un important pes a la caça autonòmica que passa de 6 permisos a 47 i els permisos selectiva local per a propietaris de 10 a 75, quasi 8 vegades més del que es permetia en 2010 respectivament, observat a la *taula 1*.

La temporada següent s'observa com els permisos s'han reduït la meitat respecte el 2011, això és degut a que la població censada en aquesta temporada ha sigut menor, 1382 isards respecte 2066 com s'observa al *gràfic 1*, una reducció del 33,2%. Les causes d'aquesta davallada es podrien atribuir a la disgregació de la finca del Call d'Odèn, que suposa una pèrdua de 830 ha. Tot i apreciar-se una davallada en la població, s'opta per aplicar l'aprofitament cinegètic del 13% de la població local com en la temporada anterior, però per la població censada el 2012. Tanmateix es continua amb els mateixos permisos de trofeu local i es disminueixen els permisos de trofeu autonòmic.

3.3. Beneficis econòmics

En l'estudi no s'ha realitzat un anàlisi exhaustiu de la part econòmica de la RNC del Cadí, però s'ha volgut corroborar la importància de l'isard en aquesta veient com la major part dels beneficis econòmics són obtinguts majoritàriament per l'activitat cinegètica relacionada amb aquest. A través de l'estudi s'ha corroborat que l'espècie té un pes molt considerat a la RNC i és important tenir una bona gestió i conservació d'aquesta.

3.4. L'isard a la Vall d'Alinyà

Gràfic 3: Evolució demogràfica de l'isard i variació percentual respecte l'any anterior al sector d'Alinyà, Port del Compte i Serra del Verd. Font: SOS Isards.

L'estimació de la població d'isards a la Vall d'Alinyà i les seves fluctuacions en el període 2006-2015, el qual es disposaven dades, es realitza de manera molt general, atès que els censos es realitzen per sectors, en els quals Alinyà està inclòs amb la Serra del Port del Compte i la Serra del Verd, ocupant així una gran extensió de territori.

Alhora de fer l'anàlisi s'ha de tenir en compte també les fluctuacions de la població, en el total del territori de la RNC del Cadí, és a dir, la possibilitat de que els individus es desplacin pel territori i per tant, no es trobin sempre a Alinyà.

A les dades mostrades al *gràfic 3* s'observa com és una població molt estable mantenint-se sempre per sobre dels 200 individus. No es pot realitzar cap afirmació ja que no són dades fiables ja que és una població salvatge com s'ha comentat al principi.

3.5. Percepció humana

S'ha realitzat un anàlisi de la percepció social sobre la gestió cinegètica de l'isard a la RNC del Cadí on s'ha detectat una forta contraposició entre els diferents actors que conformen la seva gestió cinegètica.

En front a la quantitat d'informació obtinguda, es fa evident, que hi ha un conflicte d'interessos sobre aquesta gestió. Aquest està conformat per una xarxa de diferents actors, amb diferents relacions entre ells. Aquesta xarxa

jeràrquica, genera fortes relacions de poder que distorsionen la percepció sobre la gestió cinegètica provocant que cada actor faci una gestió a favor dels seus interessos.

També és provable que per part dels habitants de la zona existeixi una forta desconfiança cap a l'administració i una oposició en contra les polítiques portades a la RNC del Cadí amb la gestió cinegètica durant els últims anys tot i que no es pot afirmar degut a que les dades no són suficients.

En quant a la gestió privada, cal dir que a causa de la forta confrontació entre els actors entrevistats i la manca de dades, no se sap amb claredat la situació real de la gestió als vedats de caça.

4. Conclusions

D'acord amb l'objectiu principal d'aquest treball les conclusions obtingudes són:

- La gestió pública de la RNC del Cadí ha afavorit a la conservació de l'isard, ja que la població d'aquesta actualment és 28 vegades major des de que es va crear la Reserva Nacional de Caça del Cadí (1966).
- L'activitat cinegètica funciona com a depredador a la xarxa tròfica de l'isard, actuant com a mecanisme regulador de la població.
- El major benefici econòmic obtingut per l'administració és degut a les quotes que els caçadors abonen per poder caçar isards.
- No s'ha pogut valorar quantitativament la gestió privada atès que no ens han proporcionat les dades numèriques dels censos ni les dades del pla cinegètic de El Call.
- La població dels isards a la RNC del Cadí, amb èmfasi a la Vall d'Alinyà, s'ha mantingut estable ja que l'afectació del pestivirus va ser menor al sector Port del Compte, Serra del Verd i a la Vall d'Alinyà. Com els censos es realitzen per sectors, no es pot fer un anàlisi exhaustiu de la Vall d'Alinyà.
- D'acord amb algunes percepcions de diferents actors implicats a la temàtica del projecte l'activitat cinegètica genera una

gran controvèrsia degut als diferents interessos dels actors implicats.

- La conservació de l'isard i el seu aprofitament cinegètic té un valor intrínsec sobre la població dels municipis que engloben la Reserva atès que la percepció d'aquest s'aprecia com un recurs.
- L'augment dels vedats de caça privats a la reserva es preveu com una amenaça, ja que aquest no ha de seguir el mateix protocol i control que té la Reserva i per tant, pot afectar negativament a l'evolució de la població de l'espècie dins d'aquesta. Tot i que el vedat de caça privada El Call té un pla cinegètic de l'espècie, no hem pogut avaluar que aquest sigui sostenible, ja que com hem esmentat anteriorment, no ens ha facilitat les dades dels censos i, a més, el fet de dir que obtenen més beneficis que a la RNC pot ser degut a que la caça tingui un efecte més agressiu sobre la població.

5. Agraïments

El present projecte de final de grau s'ha desenvolupat gràcies al recolzament de les següents entitats:

La Universitat Autònoma de Barcelona, en concret, el nostre tutor, Dr. Martí boada i el seu equip, per haver-nos brindat la ocasió de poder realitzar aquest projecte i pel suport emprat en aquest.

La Fundació Catalunya la Pedrera per haver facilitat recursos a l'hora de la realització de part del projecte.

A l'administració de la Reserva Nacional de Caça del Cadí per haver-nos facilitat quasi tota la informació quantitativa del treball, gràcies a la qual s'ha pogut assolir l'objectiu del treball.

Per altre banda agrair la participació dels actors entrevistats al llarg del projecte que a més de poder conèixer la seva opinió, han aportat gran part de la informació del treball i per tant ens han ajudat a millorar el contingut del treball.

6. Referències

- Banal Farré, S; Fuentes Fernández, S; Mallada González, L; Solé Pascual, M. (2009). *Anàlisi i diagnosi ambiental de la dinàmica del porc senglar (Sus scrofa) al Parc del Garraf*. http://ddd.uab.cat/pub/trerecpro/2010/hdl/2072_50781/PFC_Porcjecte_resum.pdf
- Casanovas, R.; Leal, R. i Roldán, J. (2007). *Reserves nacionals de caça*. Recuperat de: http://www.gencat.cat/mediamb/publicacions/monografies/40anys_rnc.pdf
- Camprodon, J.; Guixè, D. i Maluquer-Margalef, J. (2004). *La fauna vertebrada de la Vall d'Alinyà*. Recuperat de: http://ichn.iec.cat/pdf/Alinya/14_Vertebrats.pdf
- Garcia, J. *La experiencia de la gestión en el Parc Natural del Cadí-Moixero*. Recuperat de: <http://www.aranzadi.eus/fileadmin/docs/Munibe/1992119123CN.pdf>
- Generalitat de Catalunya. Geologia i litologia. Recuperat de: http://parcsnaturals.gencat.cat/ca/cadi/co-neixeu-nos/patrimoni-natural-cultural/geologia_i_litologia/
- Juan Herrero. (2004). *El sarrí pirenaic: Rupicapra p. pyrenaica: biología, patología y gestión*. https://www.researchgate.net/profile/Juan_Herrero4/publication/277664827_El_sarrio_pirenaico_Rupicapra_p_pyrenaica_biologia_patologia_y_gestion/links/556f469208aefcb861dd71c7.pdf. Publicaciones del Consejo de Protección de la Naturaleza de Aragón. (p. 53)
- L'isard (s.d.). Recuperat de: <http://www.xtec.cat/~frincon/m3/isard.htm>
- Marco, I. i Lavín, S. (2007). *Què està passant amb els isards?*. Recuperat de: <https://ddd.uab.cat/pub/ciencias/16996712n7/16996712n7p40.pdf>
- Marco, I. i Lavín, S. (2005). *REBECO (Rupicapra pyrenaica). Características generales i principales enfermedades*. <http://www.ceseva.com/wp-content/uploads/2010/10/isard>
- Santiago, L. y Encarna, C. (2008). *Guia de les espècies cinegètiques de Catalunya*. Ediciones S.

- Sargetal, J. (2004). *Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà*. Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural.
- Weber, E. (2004). *El Rebeco norteño y meridional*. Barcelona: OMEGA.